

Grensehandelalliansen

Stortingets finanskomité
Stortinget

finans@stortinget.no

Grensehandelalliansen består av Handel og Kontor i Norge og Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, Virke Handel, NHO Service og Handel og NHO Mat og Drikke. Grensehandelalliansen representerer 16 800 bedrifter med til sammen 204 000 ansatte i varehandelen og næringsmiddelindustrien. Alliansen er dannet på bakgrunn av den alvorlige situasjonen verdikjeden for mat og drikke står overfor som følge av økte særavgifter på sjokolade- og sukkervarer og alkoholfrie drikkevarer, 350-kr grensen for avgiftsfri netthandel og den påfølgende dramatiske økningen i grensehandelen.

Grensehandel har alvorlige konsekvenser både for både statens inntekter og næringslivet, men rammer mat- og drikkeindustrien og varehandelen mest. Sammenlignet med våre naboland er grensehandelen i Norge svært høy målt i kroner og øre, og vokser kraftig. Rammevilkårene til mat- og drikkenæringen og dagligvarehandelen er med andre ord ikke tilpasset den internasjonale konkurransesituasjonen næringene er i. Veksten i grensehandel drives av høye avgifter som fører til høye kostnader og priser på produksjon og salg av mat- og drikke i Norge. Tall fra Nielsen Norge AS viser at veksten i norsk dagligvarehandel lå på rekordlave 1,1 prosent i 2017. Samtidig viser tall fra SSB at grensehandelen økte med rekordhøye 9,1 pst i 2017. Grensehandelen med Sverige har økt med 30 prosent siden 2012, og har i følge SSBs tall fortsatt veksten så langt i 2018. Det er vel dokumentert gjennom flere grundige undersøkelser at høye priser på mat og drikke i Norge, sammenliknet med Sverige er hovedårsaken til den høye grensehandelen.

1. Post 5555 og 5556 Særavgiftene på mat- og drikke må reverseres til 2017-nivå

Grensehandelalliansen mener det er en riktig beslutning å reversere særavgiften på sjokolade- og sukkervarer til 2017-nivå. Samtidig er det uforståelig at regjeringen foreslår å videreføre særavgiften på alkoholfrie drikkevarer på samme nivå som i 2018. Ved å beholde særavgiften på alkoholfrie drikkevarer stimulerer regjeringen til fortsatt økt grensehandel med sukkerholdige produkter på bekostning av investeringer, arbeidsplasser og lønnsomme bedrifter i drikkevarenæringen. Særavgiften på alkoholfrie drikker burde følgelig reverseres til 2017-nivå. Det er i tillegg en svikt i avgiftsinntektene, beregninger fra Grensehandelalliansen tyder på at provenyinntektene vil være et sted mellom 570 og 500 millioner lavere enn forutsatt i budsjettet for 2018. Regjeringen har da også beregnet 120 millioner lavere proveny fra særavgiften på alkoholfri drikke i 2019 selv om avgiften videreføres på 2018-nivå

2. Kapittel 35 anmodningsvedtak nr. 869 (2017 – 2018) - 350-kronersgrensen for avgiftsfri netthandel fra utlandet må stenges

350-kronersgrensen er en ren subsidie til utenlandske nettbutikker og bidrar til netthandel til priser som ingen norske produsenter eller norsk varehandel kan konkurrere mot. 350-kronersgrensen undergraver konkurransesituasjonen til norske produsenter og varehandel, og flytter avgiftsinntekter, verdiskaping og arbeidsplasser ut av landet. EU innførte på tidlig 2000-tallet mva på all grensekryssende netthandel internt mellom EU-landene. EU har i tillegg besluttet at fribeholdet på netthandel fra land utenfor EU på 22 EURO skal stenges i 2021. EU-gjør dette for å skape like konkurransevilkår i EUs indre marked (som Norge er en del av) og for å gi medlemslandene økte skatteinntekter. EUs politikk på dette området burde vise vei for norske myndigheter. Grensehandelalliansen har i det perspektivet gitt Menon Economics oppdrag med å utarbeide en rapport som viser gevinsten av å stenge 350-kronersgrensen for avgiftsfri netthandel fra utlandet på sysselsetting, skatteinntekter til staten og lønnsomhet for norsk næringsliv. Rapporten ble presentert fredag 28. september 2018, og ble oversendt til Finanskomiteen samme dag.

Hovedkonklusjonen i rapporten er:

Statens provenyinntekter vil øke betydelig

Menons beregninger viser en betydelig provenygevinst ved fjerning av 350-kronersgrensen: Staten vil kunne få økte inntekter fra merverdiavgift i størrelsesorden **900 millioner kroner** i innføringsåret. Beregninger tar utgangspunkt i et relativt lavt estimat for netthandelsimport av varer under 350 kroner på ca. 4 milliarder kroner i 2017. SSB oppgir at dette tallet kan være så høyt som 18,4 milliarder kroner, men usikkerheten i tallene gjør at man i denne utredningen har valgt å benytte et konservativt estimat. Som følge av veksten i netthandelen (vi benytter et forsiktig vekstanslag på 11,5 prosent) vil provenyinntektene øke år for år og representere over **1,5 milliarder kroner i 2023**.

Beregningene viser altså at det er snakk om milliardinntekter til staten ved en fjerning av grensen i form av økt innkreving av merverdiavgift. I tillegg kommer provenyeffekter av økt verdiskaping i Norge, dvs. skatter og avgifter på lønn og overskudd knyttet til den økte aktiviteten i norsk økonomi som en fjerning av grensen vil gi.

Redusert netthandelsimport vil bidra til økt konsum i Norge – som gir flere tusen arbeidsplasser

Nordmenns konsum vil ved fjerning av grensen vris mer mot kjøp av norske varer og tjenester, og dette vil i sin tur øke sysselsettingen i Norge med anslagsvis **1 700 årsverk**.

Kostnadene knyttet til fortolling vil øke, men langt mindre enn økningen i inntektene til staten

Det er i hovedsak to kostnader ved å implementere fjerningen av 350-kronersgrensen. Den ene er knyttet til forventet, kortvarig, økning i andel returer av sendinger. Den andre er økt kostnad knyttet til fortolling av varene som tidligere var fritatt avgift. Her er det naturlig å ta utgangspunkt i Postens fortollingsgebyr, siden Posten er den helt dominerende transportaktøren med en markedsandel på over 90 prosent. Vi finner at kostnadene vil beløpe seg til ca. 290 millioner kroner i innføringsåret, og reduseres til ca. 230 millioner i 2023.

Det er naturlig å forvente at disse transaksjonskostnadene vil gå raskt ned når fraktselskapene og netthandelsselskapene får et kostnadsinsentiv til å implementere mer effektive digitale løsninger. For netthandelsselskapene vil den europeiske «VAT One Stop Shop-løsningen» som skal implementeres i 2021 etter hvert være den naturlige plattformen. Dessuten finnes det allerede i dag en nettbasert løsning levert av norske tollmyndigheter som gjør det mulig for forbrukeren å fortolle varene selv, slik praksis nå er i Finland.

Det er viktig å merke seg at disse kostnadene uansett ikke vil ha noen provenyeffekt: Det vil ikke være naturlig å bevilge penger over statsbudsjettet til ulike norske og internasjonale fraktselskaper, internasjonale netthandels-selskaper og konsumenter for å kompensere for denne kostnaden.

Med vennlig hilsen

Trine Lise Sundnes
Forbundsleder HK

Ingvill Størksen
Direktør Virke Dagligvare

Jan-Egil Pedersen
Forbundsleder NNN

Anne Cecile Kaltenborn
Administrerende direktør NHO Service og Handel

Petter Haas Brubakk
Administrerende direktør NHO Mat og Drikke